

1.1.4 Bela Bartok

Ο Μπέλα Μπάρτοκ (1881-1945), Ούγγρος στην καταγωγή, θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους συνθέτες του 20ου αιώνα. Παράλληλα, η αναλυτική μελέτη της ουγγρικής λαϊκής μουσικής παράδοσης που έκανε, τον κατατάσσει ανάμεσα στους σημαντικότερους εθνικομουσικολόγους.

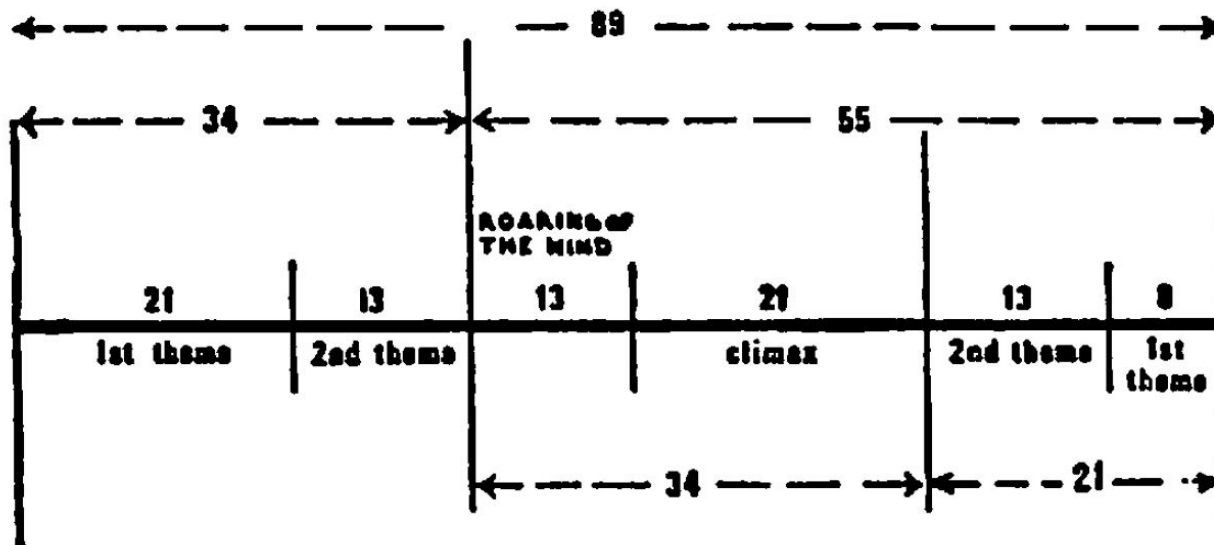
Το έργο του, αν και ριζοσπαστικό, κινείται στο πλαίσιο της τονικής μουσικής. Ορισμένες φορές μάλιστα υιοθετεί τρόπους γραφής της δωδεκαφθογγικής τεχνικής. Επηρεάστηκε τόσο από τον ιμπρεσιονισμό του Ντεμπυσί και από τον Στραβίνσκι, όσο και από το ουγγρικό φολκλόρ, το οποίο ο Μπάρτοκ συνέλεξε και μελέτησε πολλά χρόνια. Για τον Μπάρτοκ η λαϊκή μουσική αποτέλεσε ένα ισχυρό ερέθισμα για την έκφραση και την ανεύρεση της ουσίας της δικής του μουσικής, για την υπέρβαση του συστήματος μείζονα-ελάσσονα, για νέους ρυθμούς, μελωδίες και ηχοχρώματα.

Τη δεκαετία του '30 συνθέτει, μεταξύ άλλων, το έργο "Μικρόκοσμος", που εισάγει προοδευτικά τον μαθητή στην πιανιστική τεχνική και την νέα μουσική. Το έργο αποτελείται από 6 βιβλία, εκ των οποίων τα δύο πρώτα ήταν αφιερωμένα στον γιο του, προκειμένου αυτός να μάθει την τεχνική εκτέλεσης του πιάνου, και τα δύο τελευταία προορίζονταν για εκτελεστές υψηλού επιπέδου.

Στο παρακάτω παράδειγμα (βιβλίο III, αρ. 86 - 4:40) διακρίνονται πολλά στοιχεία της συνθετικής σκέψης του Μπάρτοκ (βλ. επόμενη σελίδα):

- διτονικότητα: δύο πεντάφθογγες σειρές σε ντο μείζονα στο δεξί χέρι και φα# μείζονα στο αριστερό χέρι
- καθαρά διαστήματα: το άκουσμά τους έχει χαρακτήρα απελευθερωτικό και αναζωογονητικό
- διαφωνίες: άλυτες και εμφανώς τονισμένες, καθώς το άκουσμά τους διατηρείται με σχετικά μεγάλης χρονικής διάρκειας φθόγγους

Το 1936 ο Μπάρτοκ συνθέτει το έργο "Μουσική για έγχορδα, τσελέστα και κρουστά". Στην κατασκευή του έργου αυτού, όπως και σε άλλα έργα του, χρησιμοποιεί τον κανόνα της χρυσής τομής, ή αλλιώς, την σειρά Fibonacci: 1,1,2,3,5,8,13,21,34,55,89... (βλ. παρακάτω)

86. Два мажорных пентакорда¹⁾

Andante ♩ = 84

p

Più andante ♩ = 120

sf
cresc.

sf *sf*

Tempo I *pp*

f *ff* *p*

[1 мин. 18 сек.]

¹⁾ Пентахорд обозначает первые пять звуков семиступенного лада.
10956